

Historischer Rundbrief Historyczny Okólnik

Ausgabe / Edycja 2021-2

Historische Kommission für den Kreis Neustadt/OS e.V.
Komisja Historyczna Powiatu Prudnickiego

Urmeßtischblatt „Neustadt“ von 1825 / Mapa topograficzna „Neustadt (obecnie Prudnik)” z 1825 roku

Liebe Mitglieder und Freunde der Historischen Kommission!

Leider ist auch im Jahr 2021 die Historische Kommission negativ von der Corona-Pandemie betroffen. Unsere mit viel Mühe – und auch Kosten – vorbereitete Studienfahrt in die Slowakei musste kurzfristig abgesagt werden, als sich nur noch etwas mehr als 10 mögliche Teilnehmer dafür fanden. Wir werden diese Fahrt, vermutlich in modifizierter Form, im Jahr 2023 versuchen nachzuholen!

Und obwohl die Corona-Inzidenzen wieder steigen, möchten wir Sie dennoch heute ganz herzlich für den **9. und 10. Oktober nach Northeim zur Jahreshauptversammlung der HKKNOS in den „Goldenen Löwen“** einladen! Dieses Jahr werden wir dort endlich auch das geplante Seminar zum Thema **„Historische Quellen zur Geschichte des Kreises Neustadt/OS“** durchführen. Ebenso steht – zum ersten Mal seit der Gründung der HKKNOS – die Neuwahl des gesamten Vorstandes an. Das wird ab sofort alle zwei Jahre geschehen, wie wir letztes Jahr in der neuen Satzung festgelegt haben. Wichtig wird auch die Planung unserer Historischen Woche im Kreis Neustadt im Frühjahr 2022 sein. Außerdem freue ich mich, dass wir trotz Pandemie viele historische Projekte (fast) abschließen konnten, worüber vor Ort zu berichten sein wird.

Da wir davon ausgehen, dass alle unsere Mitglieder inzwischen gegen Corona geimpft sind, soll die Veranstaltung in Präsenz stattfinden. Wenn sich Mitglieder finden, die an der Veranstaltung online teilnehmen möchten, bitte ich um Rückmeldung. Dann werden wir für diese eine Skype-Konferenz einrichten!

In der Hoffnung auf ein gesundes Wiedersehen in Northeim verbleibe ich mit herzlichsten Grüßen!

Ralph Wrobel, 1. Vorsitzender

Szanowni członkowie i przyjaciele Komisji Historycznej!

Niestety również w 2021 roku pandemia koronawirusa odbiła się negatywnie na pracach Komisji Historycznej. Przygotowana przez nas z niezwykłą starannością - a także z poniesieniem kosztów - wizyta studyjna na Słowacji musiała zostać w ostatnim momencie odwołana, ponieważ zgłosiło się jedynie 10 uczestników. Podejmiemy starania organizacji wyjazdu, być może w zmodyfikowanej formie, w roku 2023!

Mimo wzrostu zakażeń pragniemy zaprosić Państwa już dziś na coroczne **Walne Zgromadzenie HKKNOS do restauracji „Goldener Löwe” w Northeim w dniach 9 i 10 października!** W tym roku pragniemy również przeprowadzić seminarium **„Źródła historyczne dotyczące historii powiatu prudnickiego”**. Dodatkowo - po raz pierwszy od założenia HKKNOS - będziemy dokonywać wyboru nowego zarządu. Zgodnie z ubiegłorocznymi ustaleniami nowego statutu, wybory będą się od teraz odbywać co dwa lata. Ważnym punktem spotkania będzie również zaplanowanie Tygodnia Historycznego w powiecie prudnickim wiosną 2022 roku. Poza tym cieszę się, że mimo pandemii, udało nam się (prawie) zakończyć wiele historycznych projektów, o których będziemy również informować w trakcie spotkania.

Ponieważ zakładamy, że wszyscy nasi członkowie w międzyczasie są zaszczepieni przeciwko koronawirusowi, spotkanie odbędzie się w wersji stacjonarnej. Prosimy o informację, jeśli ktokolwiek z członków będzie chciał wziąć udział w spotkaniu w wersji online. Dla takich osób zorganizujemy konferencję via Skype!

Łączę pozdrowienia z nadzieją na ponowne spotkanie w Northeim!

Ralph Wrobel, pierwszy przewodniczący

Einladung zur

Jahreshauptversammlung der HKKNOS 2021

am 9. und 10. Oktober 2021 im Hotel „Goldener Löwe“, Breite Str. 38, 37154 Northeim

Aufgrund der weiter andauernden Corona-Pandemie gilt sowohl für das Seminar als auch die JHV der HKKNOS die „3-G-Regel“, d.h. zur Präsenzveranstaltung ist nur zugelassen, wer **Geimpft, Genesen oder Getestet** ist! Wenn Sie online an der Veranstaltung teilnehmen wollen, melden Sie sich bitte bis zum 3. Oktober 2021 beim Ersten Vorsitzenden, R. Wrobel per Email: ralph.wrobel@hkknos.de!

Tagesordnung

Samstag, 9. Oktober 2021

- 10:00 – 12:00 Uhr Öffentliche Vorstandssitzung
- 15:00 – 19:00 Uhr **SEMINAR:**
- „Historische Quellen zur Geschichte des Kreises Neustadt/OS“**
- 15:00 – 15:15 Uhr Begrüßung und Einführung (Prof. R. Wrobel)
- 15:15 – 16:00 Uhr **„Quellen zur Geschichte der Zisterzienserpropstei Kasimir bei Oberglogau“** (Dr. Waldemar Könighaus, Universität Göttingen)
- 16:15 – 17:00 Uhr **„Flurnamen als Quellen zur Siedlungsgeschichte: das Dorf Kerpen als Beispiel“** (Prof. Ralph Wrobel, HKKNOS)
- 17:15 – 18:00 Uhr **„Die Bedeutung der polnischen Geschichtsquellen für die Familienforschung und die Erforschung der oberschlesischen Geschichte nach 1945“** (Andreas Smarzly, HKKNOS)
- 18:15 – 19:00 Uhr **„Kirchenbücher und Ortsfamilienbücher aus dem Kreis Neustadt/OS als Quellen für die Familien- und Regionalgeschichte“** (Maik Gliese im Gespräch mit Sebastian König, HKKNOS)
- ab 19:00 Uhr Gemeinsames Abendessen und gemütliches Beisammensein

Sonntag, 10. Oktober 2021

- 09:00 – 13:00 **JAHRESHAUPTVERSAMMLUNG** der Historischen Kommission für den Kreis Neustadt/OS
- TOP 1: **Begrüßung durch den 1. Vorsitzenden, Beschlussfähigkeit**
- TOP 2: **Berichte**
- Bericht des Vorstandes (Ralph Wrobel und Andreas Smarzly)
  - Kassenbericht des Schatzmeisters (Sebastian König)
  - Bericht des Webmasters (Christian Sarnes)

TOP 3: **Kassenprüfung und Entlastung des gesamten Vorstandes**

TOP 4: **Neuwahl des Vorstandes**

- **Geschäftsführender Vorstand** (1. Vorsitzender, 2. Vorsitzender, Schatzmeister)
- **Erweiterter Vorstand** (Webmaster, Schriftführer)

TOP 5: **Forschungs- und Publikationsprojekte**

- „Circulus Neostadiensis - Beiträge zur Geschichte des Kreises Neustadt/OS“ (Bericht von A. Smarzly)
- J. Preisner: „Vertreibung aus dem Kreis Neustadt/OS“ (Bericht von R. Wrobel)
- Andrea Smolarz: „Leben und Missionstätigkeit von OFM Valerio Kirsch aus Körnitz“ (Bericht von A. Smolarz oder A. Smarzly)
- Vorstellung weiterer aktueller Forschungsarbeiten

TOP 6: **Veranstaltungsplanung**

- Historische Woche im Kreis Neustadt/OS (Terminvorschlag: 19-22-04-2022)
- JHV 2022 (Terminvorschlag: Oktober 2022, Ort?, Seminarthema?)

TOP 7: **Sonstiges**

13:00 – 14:00   Gemeinsames Mittagessen
anschl.   Abreise der Teilnehmer

Zaproszenie na

Roczne Walne Zgromadzenie HKNOS w 2021 r.

w dniach 9 i 10 października 2021 r. w hotelu „Goldener Löwe”, przy Breite Str. 38 w 37154 Northeim

Z uwagi na utrzymującą się pandemię koronawirusa, w trakcie seminarium oraz podczas Walnego Zgromadzenia HKNOS obowiązuje reguła „3G” (*od niemieckiego geimpft, genesen, getestet*), oznacza to, że udział stacjonarny możliwy jest wyłącznie dla osób zaszczepionych, ozdrowieńców lub posiadających ujemny wynik badania w kierunku koronawirusa! W przypadku chęci udziału w spotkaniu online, proszę o kontakt z pierwszym przewodniczącym, R.Wrobel, do 3 października 2021 r. drogą mailową: ralph.wrobel@hkknos.de!

Plan spotkania

Sobota, 9 października 2021 r.

- 10:00 – 12:00   Jawne posiedzenie zarządu
- 15:00 – 19:00   **SEMINARIUM:**
- „Źródła historyczne dotyczące historii powiatu prudnickiego”**
- 15:00 – 15:15   Powitanie i wprowadzenie (prof. R. Wrobel)
- 15:15 – 16:00   **„Źródła dotyczące historii prepozytury cysterskiej w Kazimierzu koło Głogówka”** (dr Waldemar Könighaus, Uniwersytet w Göttingen)
- 16:15 – 17:00   **„Nazwy działek jako źródła historii osadnictwa: na przykładzie wsi Kierpień”** (prof. Ralph Wrobel, HKKNOS)
- 17:15 – 18:00   **„Znaczenie polskich źródeł historycznych w badaniach historii rodów oraz nad historią Górnego Śląska po 1945 roku”** (Andreas Smarzly, HKKNOS)
- 18:15 – 19:00   **„Kościelne księgi metrykalne i miejscowe księgi rodzinne z historycznego powiatu prudnickiego jako źródła historii rodziny i regionu”** (Maik Gliese w rozmowie z Sebastianem Königiem, HKKNOS)
- od godz. 19.00   wspólna kolacja i rozmowy

Niedziela, 10 października 2021 r.

- 09:00 – 13:00   **ROCZNE WALNE ZGROMADZENIE** Komisji Historycznej dla Powiatu Prudnickiego
- TEMAT 1: Powitanie przez pierwszego przewodniczącego, ustalenie zdolności do podjęcia uchwał**
- TEMAT 2: Sprawozdania**
- Sprawozdanie zarządu (Ralph Wrobel i Andreas Smarzly)
  - Sprawozdanie finansowe skarbnika (Sebastian König)
  - Sprawozdanie administratora strony (Christian Sarnes)
- TEMAT 3: Sprawdzenie stanu kasy i udzielenie absolutorium całemu zarządowi**
- TEMAT 4: Wybór nowego zarządu**
- **Zarząd uprawniony do prowadzenia spraw Komisji** (pierwszy przewodniczący, drugi przewodniczący, skarbnik)
  - **Powiększony zarząd** (administrator strony, protokolant)
- TEMAT 5: Projekty badawcze i publikacje**
- „Circulus Neostadiensis - Studia z historii powiatu prudnickiego” (raport A. Smarzly)

- J. Preisner: „Wypędzenie z historycznego powiatu prudnickiego“ (raport R. Wrobel)
- Andrea Smolarz: „Życie i działalność misyjna OFM Valerio Kirscha z Kórnicy (raport A. Smolarz lub A. Smarzly)
- Przedstawienie dalszych projektów badawczych

TEMAT 6: Plan wydarzeń

- Tydzień Historyczny w powiecie prudnickim (propozycja terminu: 19 do 22 kwietnia 2022 roku)
- Roczne Walne Zgromadzenie w 2022 r. (propozycja terminu: październik 2022 roku, miejsce?, temat seminarium?)

TEMAT 7: Pozostałe informacje

13:00 – 14:00

Wspólny obiad

Następnie powrót uczestników do domu

Neuigkeiten / Wiadomości

Anschaffung der Urmesstischblätter 1825

für den Kreis Neustadt/Oberschlesien. Die HKKNOS hat aus der Staatsbibliothek Berlin die Urmesstischblätter des Kreises Neustadt/OS in digitalisierter Form erworben. Wegen des dt. Urheberrechtes dürfen die Dateien aber nicht auf die Cloud der HKKNOS hochgeladen werden. Bei Interesse können wir (nach Speicherung der Kontaktdaten des Abnehmers) die Scans jedoch jederzeit zur Verfügung stellen.

Mapa topograficzna Krapkowic

Mapa topograficzna Głogówka

Zakup map topograficznych z 1825 roku

dla historycznego powiatu prudnickiego HKKNOS zakupiła z Biblioteki Państwowej w Berlinie mapy topograficzne historycznego powiatu prudnickiego w wersji cyfrowej. Z uwagi na niemiecką ustawę o ochronie praw autorskich informacje nie mogą być przechowywane w chmurze HKKNOS. W razie zainteresowania możemy jednak udostępnić skany (po zapisaniu danych kontaktowych odbiorcy).

Neuanschaffungen von Büchern / Zakup nowych książek

Folgende Bücher wurden vom Vorstand der HKKNOS erworben und können auf Nachfrage ausgeliehen werden. Bitte melden Sie sich beim Zweiten Vorsitzenden, Andreas Smarzly, per Email unter Andreas.Smarzly@hkknos.de!

Zarząd HKKNOS zakupił następujące książki z możliwością ich wypożyczenia. W przypadku chęci wypożyczenia prosimy o kontakt mailowy z Andreas.Smarzly@hkknos.de!

A. Starczewska-Wojnar: *Odcisnięta pamięć wspólnoty- Prawne i komunikatywne funkcje pieczęci gminnych na przykładzie zachodnich powiatów rejencji opolskiej w latach 1816-1933, Opole 2020* (Die eingeprägte Erinnerung der Gemeinschaft – Rechtliche und kommunikative Funktionen von Gemeindesiegeln am Beispiel der westlichen Kreise des Regierungsbezirks Oppeln in den Jahren 1816-1933).

Es handelt sich um eine moderne Monographie über die schlesische ländliche Sphragistik in einer breiten chronologischen und territorialen Perspektive. Die Thematik ist von den Quellen her scheinbar homogen, aber die Fülle der Siegelabdrücke macht die Analyse äußerst attraktiv und facettenreich. Sie berührt Themen, die in den Forschungsbereich vieler Disziplinen fallen, darunter Recht, Toponomastik und Ethnographie.

Die Autorin bewegt sich sicher in sozialen, administrativen, rechtlichen und kulturellen Angelegenheiten. Sie erreichte die wichtigsten archivarischen Quellen zu diesem Thema. (...) Zweifellos füllt sie (die Veröffentlichung) eine akute Lücke in Bezug auf rechtliche, administrative und soziale Fragen des schlesischen Dorfes im 18.-20. Jahrhundert. Es wird nicht nur eine große Hilfe für die weitere Forschung auf dem Gebiet der Hilfswissenschaften der Geschichte und der Geschichte Schlesiens im 18. und 20. Jahrhundert sein, sondern auch auf dem Gebiet des Rechts dieser Zeit, der Linguistik, der Ethnographie, der Kulturwissenschaften, der sozialen Kommunikation und vieler mehr".

Auszug aus der Rezension von Prof. Dr. hab. Rościśława Żerelika (Universität Breslau)

Jest to nowoczesna monografia dotycząca śląskiej sfragistyki wiejskiej, w szerokiej perspektywie chronologicznej i obszernej terytorialnie. Podejmowana problematyka od strony źródłowej jest pozornie jednorodna, ale bogactwo wizerunków napieczętych czyni ich analizę niezwykle atrakcyjną i wieloaspektową. Dotyka bowiem problematyki znajdującej się w kręgu badań wielu dyscyplin, w tym prawa, toponomastyki, etnografii. Autorka swobodnie porusza się w materii społecznej, administracyjnej, prawnej, kulturowej. Dotarła do najważniejszych dla tego zagadnienia zasobów archiwalnych. (...) Z całą pewnością (publikacja) wypełnia dotkliwą lukę dotyczącą problematyki prawno-administracyjnej i społecznej wsi śląskiej XVIII–XX wieku. Nie tylko będzie dużą pomocą w dalszych badaniach w zakresie nauk pomocniczych historii i historii Śląska XVIII–XX wieku, ale także z zakresu prawa tego okresu, językoznawstwa, etnografii, kulturoznawstwa, komunikacji społecznej i innych".

Fragment recenzji Prof. dr hab. Rościśława Żerelika (Uniwersytet Wrocławski)

Ryszard Kaczmarek: *Powstania Śląskie 1919-1920-1921: Nieznana wojna polsko-niemiecka* (Die Schlesischen Aufstände 1919-1920-1921: Der unbekannt polnisch-deutsche Krieg)

Seit 1922 wird die Geschichte der schlesischen Aufstände für spezielle Interessen genutzt. Sie werden als Ausdruck des Widerstandes der oberschlesischen Bevölkerung gegen die deutschen Magnaten, als Bürgerkrieg und als Rückeroberung Oberschlesiens durch die Republik Polen bezeichnet. In letzter Zeit haben bestimmte Kreise die schlesischen Aufständischen mit Putins "grünen Männchen" und das 1919 umstrittene Gebiet mit dem Donbass verglichen. Es mangelt nicht an großen Worten über Polens bewusste Entscheidung und Ablehnung eines mächtigen Deutschlands.

Ryszard Kaczmarek analysierte die Beteiligung beider Länder, d. h. des sich erneuernden Polens und Deutschlands, an der Unterstützung der Kriegsparteien in Oberschlesien und schlug eine völlig andere Perspektive auf die schlesischen Aufstände vor als die bisherigen. Er nannte sie einen polnisch-deutschen Krieg ohne Kriegserklärung. Dies ist eine sehr gute These, die im bisherigen Diskurs die Besonderheit der laufenden Aktionen am besten widerspiegelt. Darüber hinaus werden die Mechanismen der durchgeführten Maßnahmen und der Ablauf der Ereignisse auch einem weniger sachkundigen Leser auf sehr verständliche Weise erklärt. Das Buch erfüllt seine popularisierende Funktion perfekt und die Erzählung ist sehr gut geführt.

(Daria Czarnecka, Recenzje, Historia polityczna, Książki, I wojna światowa i dwudziestolecie międzywojenne, Polska, Śląsk, 10.06.2019/Daria Czarnecka, Rezension, Politische Geschichte, Bücher, 1.Weltkrieg und die 20er Jahren des 20.Jh., Polen, Schlesien,10.06.2019)

Historia Powstań Śląskich jest właściwie od 1922 roku wykorzystywana do partykularnych interesów. Raz mówi się o nich jako o wyrażeniu sprzeciwu ludu górnośląskiego w stosunku do niemieckich magnatów, raz jako o wojnie domowej, raz jako o odzyskaniu przez Rzeczpospolitą Górnego Śląska. Ostatnimi czasy pewne środowiska przyrównują powstańców śląskich do putinowskich „zielonych ludzików”, a sam sporny w 1919 roku teren do Donbasu. Nie brak wielkich słów o świadomym wyborze Polski i odrzuceniu potężnych Niemiec.

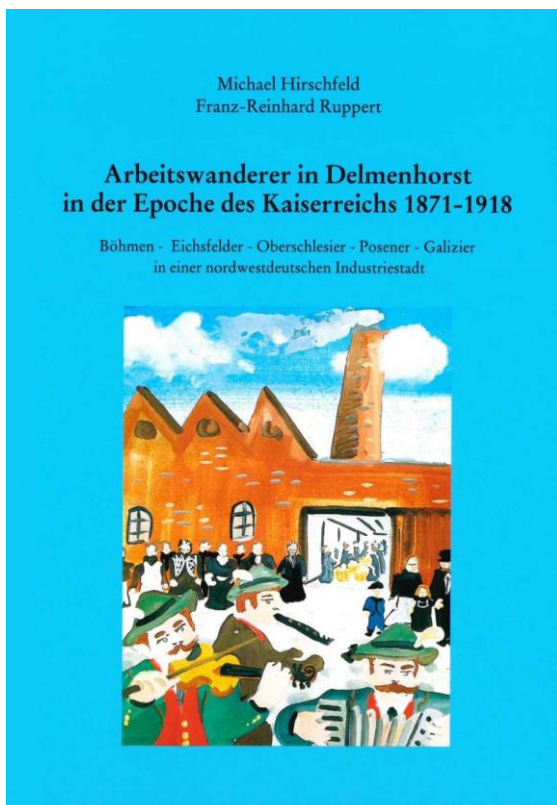
Ryszard Kaczmarek analizując zaangażowanie obu państw tj. odradzającej się Polski oraz Niemiec we wspomaganie walczących na Górnym Śląsku stron zaproponował zupełnie inne spojrzenie na Powstania Śląskie niż dotychczasowe. Nazwał je niewypowiedzianą wojną polsko-niemiecką. Jest to bardzo dobra teza, która w dotychczasowym dyskursie najlepiej oddaje specyfikę toczących się działań. Do tego w sposób bardzo przystępny wyjaśnia mniej zorientowanemu czytelnikowi mechanizmy podejmowanych działań oraz przebieg wydarzeń. Doskonałego spełnienia funkcji popularyzatorskiej nie sposób mu odmówić, jak również świetnie prowadzonej narracji.

(Daria Czarnecka, Recenzje, Historia polityczna, Książki, I wojna światowa i dwudziestolecie międzywojenne, Polska, Śląsk, 10.06.2019)

Neuerscheinungen / Nowości

Michael Hirschfeld – Franz-Reinhard Ruppert: *Arbeitswanderer in Delmenhorst in der Epoche des Kaiserreichs 1871-1918. Böhmen – Eichsfeld – Oberschlesier – Galizier in einer nordwestdeutschen Industriestadt*, Oldenburger Studien Band 92, Isensee Verlag, Oldenburg 2021, 400 S., zahlr. Abb., Hardcover, ISBN 978-3-7308-1755-1, Preis: 35,-Euro.

Arbeitsmigration ist nicht nur ein sehr aktuelles Thema. Aus historischer Perspektive nähert sich das aktuell erschienene Buch von Michael Hirschfeld und Franz-Reinhard Ruppert diesem Phänomen. Es nimmt die Arbeitswanderung nach Delmenhorst, der größten Industriestadt des Oldenburger Landes, während des Kaiserreichs (1871-1918) erstmals genauer in den Blick. Genau vor 150 Jahren begann der rasante Aufschwung der Stadt mit der Gründung einer Jutefabrik. Bald folgten meh-

rere Linoleumfabriken sowie die Norddeutsche Wollkämmerei, die Tausenden junger Arbeitskräfte aus dem zu Österreich-Ungarn gehörenden Böhmen und Galizien wie auch aus entfernten Regionen des Deutschen Reichs, wie dem Eichsfeld, der Provinz Posen und Oberschlesien, ein Auskommen geboten hat.

Im Kapitel über die nach Delmenhorst ausgewanderten Oberschlesier fokussieren die Autoren v.a. auf den östlichen Teil des Kreises Neustadt/OS. Aus den Dörfern zwischen Polnisch Rasselwitz und Blaschewitz sowie Ringwitz bis Körnitz kam der Großteil dieser Zuwanderer. Welche Sprache verwendeten die Zuwanderer? Wann migrierten sie nach Delmenhorst? Wie wurden sie in die dortige Gesellschaft integriert? Allen diesen Fragen wird in dem Buch auf anschauliche Weise nachgegangen.

Die Autoren beschreiben die Herkunft der Arbeitswanderer, ebenso wie sie Einblicke in deren Lebenswelt in Delmenhorst vermitteln. Ausführlich dokumentieren sie die Wohnverhältnisse von Elendsquartieren, über Werkswohnungen bis hin zum eigenen Haus und stellen das religiöse Leben sowie Freizeitbetätigungen in Musikkapellen und Sportvereinen als Elemente der Beheimatung vor. Als weitere Aspekte der Integration untersuchen sie die Einbürgerung (Naturalisation) in den oldenburgischen Staatsverband und die Eindeutschung slawischer Nachnamen. Mit Hilfe von über 200 vielfach bisher unbekanntem Fotos und Dokumenten bietet das Buch einen Einblick in eine vergangene Lebenswelt. Ein Personen- und ein Ortsregister erschließen die Vielzahl der in Bild und Text erwähnten Arbeitswanderer.

Das Buch ist eine wunderbare Darstellung der Auswanderung unserer Vorfahren!

Migracja zarobkowa jest nie tylko bardzo aktualną kwestią. Niedawno wydana książka Michaela Hirschfelda i Franza-Reinharda Rupperta ujmuje to zjawisko z perspektywy historycznej. Po raz pierwszy przyjrano się bliżej migracji zarobkowej do Delmenhorst, największego miasta przemysłowego w regionie Oldenburg, w okresie istnienia Cesarstwa Niemieckiego (1871-1918). Dokładnie 150 lat temu, wraz z założeniem fabryki juty, rozpoczął się gwałtowny rozwój miasta. Wkrótce powstało kilka fabryk linoleum, a także Norddeutsche Wollkämmerei (Północnoniemiecka przędzalnia wełny), które zapewniały utrzymanie tysiącom młodych robotników z należących do Austro-Węgier Czech i Galicji, a także z odległych regionów Cesarstwa Niemieckiego, takich jak Eichsfeld, prowincja Poznań i Górny Śląsk.

W rozdziale poświęconym Górnoślązakom, którzy wyemigrowali do Delmenhorst, autorzy skupiają się przede wszystkim na wschodniej części historycznego powiatu prудnickiego. Większość tych imigrantów pochodziła z miejscowości położonych pomiędzy Raclawiczkami i Błazejowicami a Rzymkowicami i Kórnica. Jakim językiem

posługiwali się imigranci? Kiedy przenieśli się do Delmenhorst? Jak integrowali się z miejscowym społeczeństwem? Na wszystkie te pytania znajdziemy w książce odpowiedź przedstawioną w przejrzysty sposób.

Autorzy opisują pochodzenie migrantów zarobkowych i dają wgląd w ich życie w Delmenhorst. Szczegółowo dokumentują warunki życia, od slumsów i mieszkań fabrycznych po własne domy, a jako elementy udomowienia przedstawiają życie religijne i sposób spędzania wolnego czasu w zespołach muzycznych i klubach sportowych. Jako kolejne aspekty integracji badają naturalizację w kraju związkowym Oldenburg oraz germanizację słowiańskich nazwisk. Dzięki ponad 200 nieznanym dotąd zdjęciom i dokumentom książka oferuje wgląd w miniony świat. Indeks osób i indeks miejsc umożliwia dostęp do wielu migrantów zarobkowych wymienionych na zdjęciach i w tekście.

Książka jest wspaniałym przedstawieniem emigracji naszych przodków!

Neue Literatur zur Geschichte des Kreises Neustadt Nowa literatura dotycząca historii powiatu prudnickiego

(von unseren Mitgliedern, eine Auswahl / autorstwa naszych członków, dzieła wybrane)

In dieser neuen Rubrik möchten wir Ihnen ab sofort in regelmäßigen Abständen mitteilen, welche AUFSÄTZE zur Geschichte des Kreises Neustadt/OS von unseren Mitgliedern erschienen sind. Dafür bitten wir alle Mitglieder, ihre Veröffentlichungen dem Vorstand per Email (ralph.wrobel@hkknos.de) mitzuteilen!

W naszej nowej rubryce chcemy w regularnych odstępach prezentować ESEJE naszych członków dotyczące historii powiatu prudnickiego. Prosimy zatem wszystkich członków o przekazywanie publikacji zarządowi drogą mailową (ralph.wrobel@hkknos.de)!

SMARZLY, ANDREAS (2021) **In der Not füreinander da - Gegenseitige Hilfe der Rheinländer und Oberschlesier in schweren Zeiten über Jahrhunderte hinweg**, in: Stadt Journal Mülheim-Kärlich 08/2021, S. 14-15, Schlesien Heute 09/2021, S. 52-52

SMARZLY, ANDREAS (2021) **Pomagamy sobie nawzajem w potrzebie - Wzajemna pomoc Nadreńczyków i Górnolązaków w trudnych czasach na przestrzeni wieków** [In der Not füreinander da - Gegenseitige Hilfe der Rheinländer und Oberschlesier in schweren Zeiten über Jahrhunderte hinweg] , in: Tygodnik Prudnicki Nr. 32 v. 11.08.2021, S. 9.

HAUPTSTOCK, GÜNTER (2021) **Trockensommer 1911 in Schlesien und Oberglogau**, in: Oberschlesische Heimatzeitung 8/2021, S. 20 – 21.

SMARZLY, ANDREAS (2021) **Der Körnitzer Aufstand 1945**, in: Schlesische Geschichtsblätter, 47. Jg. (2020), 2. Heft, Karlstadt 2021, S. 107 – 127.

WROBEL, RALPH (2021) **Die Schreibersdorfer Schwedenschanze: Ein mittelalterlicher Adelsitz in der Hotzenplotz-Niederung**, in: Schlesische Geschichtsblätter, 47. Jg. (2020), 2. Heft, Karlstadt 2021, S. 69 - 84.

HAUPTSTOCK, GÜNTER (2021) **Kirchensteuer als Indikator der wirtschaftlichen Verhältnisse in Oberglogau 1912**, in: Oberschlesische Heimatzeitung 7/2021, S. 20 – 21.

HAUPTSTOCK, GÜNTER (2021) **Von der ledigen Weibsperson zu Oberglogau, welche vom Teufel besessen war**, in: Oberschlesische Heimatzeitung 6/2021, S. 17 – 19.

HAUPTSTOCK, GÜNTER (2021) **Das Bild des hl. Judas Thaddäus in der Klosterkirche in Oberglogau**, in: Oberschlesische Heimatzeitung 5/2021, S. 20.

MLYNARSKA, HENRYKA (2021) **Benno – ein Oberglogauer „Grüner Husar“**, in: Oberschlesische Heimatzeitung 4/2021, S. 17 – 18 (Übersetzung von Günter Hauptstock)

WROBEL, RALPH (2020) **"Juden-Zülz": wirtschaftliche und soziale Verhältnisse in einem ober-schlesischen "Schtetl" der Habsburgerzeit**, in: Jahrbuch für Kirchen- und Kulturgeschichte der Deutschen in Ostmittel- und Südosteuropa, Bd. 78 (2020), S. 225 - 226.

WROBEL, RALPH (2020) **Die "Gärtner" im mittelalterlichen Oberschlesien: Ein unterbäuerliches Siedlungscluster bei der Residenzburg Oberglogau**, in: Schlesische Geschichtsblätter, 46. Jg. (2019), 2. Heft, Karlstadt 2020, S. 55 - 74.

WROBEL, RALPH (2020) **Die Chmielnik-Mühle bei Kerpen: Ein Ausschnitt aus der Wirtschafts- und Familiengeschichte Oberschlesiens**, in: Jahrbuch für Schlesische Kultur und Geschichte, Bd. 57/58, 2016/17, Insingen 2020, S. 471 - 505.

Unser Vorsitzender mit einem Vortrag auf Youtube:

Nasz przewodniczący z wykładem na Youtube:

Als erster Empfänger des „Karin Biermann Preises für Schlesien-Forschung“ der Stiftung Kulturwerk Schlesien durfte unser erster Vorsitzender, Ralph Wrobel, am 5. Juni 2021 einen Vortrag über das Thema seiner Dissertation im Fach Geschichte, „**Das Pauliner Eremitenkloster Wiese in Oberschlesien: Anekdoten und Geschichten**“ halten. Der online gehaltene Vortrag ist jetzt auf Youtube zu sehen:

Ralph Wrobel, nasz pierwszy przewodniczący, jako pierwszy otrzymał nagrodę Karin Biermann za badania nad Śląskiem („Karin Biermann Preis für Schlesien-Forschung“) fundowaną przez fundację Kulturwerk Schlesien, w dniu 5 czerwca 2021 roku wygłosił wykład na temat związany ze swoją pracą doktorską: „**Das Pauliner Eremitenkloster Wiese in Oberschlesien: Anekdoten und Geschichten**“ (Klasztor paulinów w Mochowie na Górnym Śląsku: anegdoty i historie). Wykład w formie online dostępny jest na Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=qm7Uwu3lfW8>

Herausgeber/Wydawca:

Historische Kommission für den Kreis Neustadt/Oberschlesien e.V.

Komisja Historyczna Powiatu Prudnickiego

p.Adr. Ralph Wrobel, Martinskloster 13, 99084 Erfurt

ralph.wrobel@hkknos.de – www.hkknos.de

Bankverbindung/Dane konta bankowego:

Bank: Sparkasse Gütersloh-Rietberg

IBAN: DE70 478500650008014467

BIC: WELADED1GTL